

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 17.12.2015
Vår ref.: 201202206-25
Arkiv: 315 /002.DGDB1
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Marthe Cecilie Pramli
22 95 92 23

Krav om revisjon av konsesjonsvilkår for overføring av Veo til Tessevassdraget, Oppland - NVEs innstilling

NVE anbefaler at det gis nye oppdaterte vilkår for overføring av Veo til Tessevassdraget. NVE anbefaler at det innføres standardvilkår etter vassdragsreguleringsloven. Når det gjelder framsatte krav om virkninger på fiskebestanden i Tesse og Smådøla dekkes dette langt på veg av de foreslåtte nye standardvilkårene. Det samme gjelder krav i forbindelse med sedimentasjon og tilslamming i og nedstrøms Smådalsvatni, samt krav om uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet ved tunellutløpet i Smådalen. NVE mener det ikke foreligger behov for å innføre nye regler for overføringa.

Innhold

Sammendrag.....	2
Sakens bakgrunn.....	3
Dagens forhold i vassdraget.....	4
Revisjonsdokumentet.....	4
Behandlingsprosess.....	7
Vurdering av revisjonsdokumentet.....	9
Vurdering av innkomne krav.....	9
NVEs konklusjon.....	13
Merknader til nye konsesjonsvilkår.....	13
Øvrige merknader.....	14
Videre saksbehandling.....	14

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Med utgangspunkt i revisjonskrav fra Lom og Vågå kommuner, fattet NVE 30.10.2012 vedtak om åpning av sak om revisjon av konsesjonsvilkår for Veo-overføringen til Tessevassdraget. Konsesjonen ble gitt ved Kronprinsregentens resolusjon av 21.10.1983 som erstattet tidligere Kongelig resolusjon av 22.04.1960. Revisjonsdokumentet ble sendt på høring 24.09.2014, og NVEs befarings ble avholdt 09.09.2015.

Kravene angår først og fremst tiltak for å forebygge erosjon og skadevirkninger overføringen har hatt og fremdeles har for fiske og fiske. I tillegg omhandler noen krav istandsettelse og forskjønnning av landskapsinngrep, samt oppføring av gangbru over elva. Lom kommune og Fylkesmannen i Oppland mener Glommen og Laagens Brukseierforening (GLB) må utarbeide en erosjonssikringsplan for elva fra tunellutløpet og til Smådøla. Erosjonssikringsplanen bør undersøke om det er mulig med tiltak nedstrøms samløpet i Smådalsvatni og om det finnes metoder for å fjerne masser i Smådalsvatni. Kommunen mener også at tunellutløpet må sikres bedre. Lom og Vågå kommuner og Fylkesmannen har krevd at GLB pålegges en uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet ved tunellutløpet. Videre krever både Lom kommune og Lom Fjellstyre at GLB utvider fiskeundersøkelsene i Tesse. Fjellstyret mener fiskebiologiske undersøkelser også bør gjøres i øvre del av Smådøla. Lom kommune og Lom Fjellstyre krever at GLB bygger gangbru over elva flere steder, for å gjøre kryssninger lettere. Både Fylkesmannen i Oppland og Lom Fjellstyre er opptatt av man gjør landskapsforskjønnende tiltak, både ved å forblende inntaket i Veo-dalen og fjerner telefonledninger inn til dalen. Det er i tillegg kommet krav som dreier seg om at GLB overtar vedlikeholdsansvar for deler av veggen i fjellområdet.

GLB har imøtekommet kravene om erosjonssikringsplan, uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet og fiskeundersøkelser. GLB er ikke avvisende til å fjerne tilførte masser fra Smådalsvatni, men trekker frem problemer med at dette er i et naturreservat. De foreslår å utarbeide erosjonssikringsplan av kanalen fra utløpet av overføringstunellen til Smådalsvatni. GLB vil utarbeide en plan for tippområdet ved tunellutløpet, der man restaurerer terrenget samtidig som masser blir tatt ut. Angående fiskeundersøkelser er GLB med i et samarbeidsprosjekt med fylkesmannen i Oppland som gjør jevnlig fiskeundersøkelser av bestandsstatus i reguleringsmagasiner og regulerte elvestrekninger. GLB mener det er mulig å inkludere elvestrekninger både oppstrøms og nedstrøms samløpet mellom Smådøla og Veo-overføringen i dette prosjektet. Når det gjelder etablering av gangbru over elva er GLB ikke villig til å bygge og vedlikeholde ei bru over nedre del av Smådøla ved Nåvårsetervangen. De viser til at dette ikke har vesentlig betydning for friluftsinnteresser og at det allerede er ei bru 400-500 m oppstrøms Nåvårsetervangen. I forhold til etablering av et kryssningspunkt i nærheten av Storodden, ble GLB og Lom Fjellstyre på befaringen enige om å se på mulighet for å etablere et kryssningspunkt i nærheten av Storodden, ovenfor tunellutløpet. GLB ønsker ikke å fjerne ledningene som går inn til inntaksområdet i Veo-dalen, og påpeker at det er dårlig mobildekning her. GLB er villig til å gjøre en forblending av inntaket her og vil lage et forslag sammen med arkitekt.

NVE vil påpeke at Veo-overføringen ikke ble prioritert i den nasjonale revisjonsrapporten (*«Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering»*, NVEs rapport 49/2013). Veo-overføringen er heller ikke nevnt i prioriteringene i Regional plan for vannforvaltning i Vannregion Glomma (09.10.2015). Ingen av høringspartene har i forbindelse med denne revisjonssaken krevd minstevannføring. NVE kan ikke se at det er nødvendig å pålegge minstevannføring i denne saken.

NVE vil anbefale at det gis nye oppdaterte vilkår for overføring av Veo til Tessevassdraget. NVE anbefaler at det innføres standardvilkår etter vassdragsreguleringsloven. Når det gjelder framsatte krav om fiskeundersøkelser i Tesse og Smådøla dekkes dette langt på veg av de foreslåtte nye vilkårene. Det samme gjelder krav i forbindelse med sedimentasjon og tilslamming i og nedstrøms Smådalsvatni, samt

krav om uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet ved tunellutløpet i Smådalen. NVE har ikke pålagt krav om fjerning av ledninger til inntaksområdet, og anbefaler at eventuell kabling av ledningsstrekke vurderes på et senere tidspunkt når anleggene er modne for utskifting, eller ved eventuelle vedlikeholdsarbeider. Den opprinnelige konsesjonen er gitt uten manøvreringsreglement og NVE kan ikke se at noen av de innkomne krav hører hjemme i et slikt reglement. NVE har ikke fastsatt manøvreringsreglement i forbindelse med revisjon av konsesjonsvilkårene for Veo-overføringen.

Sakens bakgrunn

Generelt om revisjon av konsesjonsvilkår

Etter lovendringen av vassdragsreguleringsloven (vregl.) i 1992, jf. Ot.prp. nr. 50 (1991-92), er det åpnet for at vilkårene i tidligere gitte tidsbegrensede konsesjoner uten fastsatt revisjonstidspunkt, kan revideres 30 år etter konsesjonstidspunktet,

Revisjonsadgangen gir primært muligheter til å sette nye vilkår for å rette opp miljøskader som er oppstått som følge av reguleringene, men ved revisjon kan også vilkårene generelt bli modernisert, og uaktuelle vilkår kan bli slettet. Rammene for selve konsesjonen, inkludert reguleringshøyden, er fastsatt og kan ikke endres. Det er bare konsesjonsvilkårene som kan tas opp til revisjon.

I samme vassdrag er det ofte gitt flere konsesjoner over tid med forskjellig revisjonstidspunkt. Det kan være hensiktsmessig å forskyve noen revisjoner i tid for å få til en samordnet revisjon for hele vassdraget. Når en revisjon av vilkårene er foretatt, vil det normalt være 30 år til neste revisjonsmulighet.

Det framsatte kravet om revisjon

Kravet om revisjon av konsesjonsvilkår for Veo-overføringen ble fremmet av Lom kommune i brev av 26.03.2012 (201202206-1) og Vågå kommune i brev av 09.05.2012 (dok-3). Lom kommune påpeker i sitt brev at overføringen til Smådalen har medført store miljøkonsekvenser med sår i landskapet, tilslamming og oppfylling av Smådalsvatni og negative konsekvenser for fiskebestanden i Tesse. Både Smådøla som gyteelv, og Tesse som fiskevatn, har fått sterkt redusert verdi som følge av Veo-overføringen. Lom kommune mener følgende hovedelement må få fokus i revisjonssaken med tanke på miljøkonsekvenser og vurdering av avbøtende tiltak:

- Virkninger på fiskebestanden i Tesse og Smådøla
- Markant landskapsinngrep i Smådalen
- Tilslamming og oppfylling av Smådalsvatni

Vågå kommune stiller seg bak kravet til Lom kommune og problemene som beskrives. Vågå kommune påpeker at det ikke er satt krav til minstevannføring i Veo og mener at også overføringen fra Veo til Tesse har medført lav vannføring og tørrlegging av Veo i perioder.

Både Lom og Vågå kommune mener det er uheldig at revisjon av vilkår for Veo-overføringen ikke ble samordnet med revisjon og fornyelse av Tessereguleringen. Lom og Vågå kommuner har tidligere påpekt at erosjonsskadene i Tesse for alvor tok til da Veo-overføring ble satt i drift på 1960 tallet (jf. uttalelser i forbindelse med Tessereguleringen).

Åpning av revisjonssak

Kravet om revisjon av konsesjonsvilkår for Veo-overføringen ble oversendt GLB, som kommenterte punktene i brev av 13.09.2012 (dok-6). På basis av kravet og kommentarene fattet NVE vedtak 20.10.2012 (dok-7) om åpning av revisjonssak for konsesjonsvilkår for Veooverføringen.

Dagens forhold i vassdraget

Elva Veo renner fra Jotunheimen nasjonalpark, gjennom Veodalen og munner ut i elva Sjøa. Smådøla renner gjennom Smådalen og ut i Tessemagasinet. Fram til overføringspunktet har Veovassdraget et nedbørfelt på 156 km². Smådøla (ved utløpet av Tesse) har et naturlig nedbørfelt på 139 km² og utgjør 60 % av nedbørfeltet til Tesse (uten Veo-overføringen). Vannet i Tesse og i resten av Tessevassdraget utnyttes i Tessekraftverkene, som årlig produserer ca. 200 GWh.

Følgende konsesjoner er gitt til Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB) for regulering av vannføringer og vannstand i Veo og Tessevassdraget:

1. Overføring av Veo til Tessevassdraget, gitt ved kronprinsregentens.res. av 21.10.1983. Tillatelse erstattet tidligere kgl. res. av 22.04.1960 gitt til A/S Eidefoss. Konsesjon ble opprinnelig gitt med 60 års varighet fra 07.11.1952 (dvs. samme varighet som ervervskonsesjonen for Tessefallene). Da GLB overtok konsesjonen i 1983 ble den gitt uten tidsbegrensing, der vilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon første gang 07.11.2012. Konsesjonen ble gitt uten fastsatt manøvreringsreglement. Kapasiteten på overføringstunnelen er ca. 20 m³/s.
2. Fornyelse og revisjon av reguleringskonsesjon for Tesse i Lom og Vågå kommune, gitt ved kgl. res. av 27.10.2011 (fornyet og revidert). Tillatelse erstattet tidligere konsesjoner gitt ved kgl. res. av 3. februar 1941 til A/S Eidefoss «Lille Tesse» og kgl. res. av 26. juli 1941 til GLB «Store Tesse» (begge disse konsesjonene ble stadfestet ved kgl. res. av 20. august 1948).

Revisjonsdokumentet

GLB utarbeidet et revisjonsdokument som ble sendt på høring 24.09.2014 (dok-10). Fra revisjonsdokumentet gjengis følgende:

«8 Konsesjonærens vurdering av eksisterende vilkår og innkomne krav

8.1 Vurdering av eksisterende vilkår

Eksisterende vilkår framgår av gjeldende overføringskonsesjon gitt ved Kronprinsregentens res. av 21. oktober 1983 til overføring av Veo til Tessevassdraget (vedlegg 2).

Den gjeldende overføringskonsesjonen har ikke noe eget manøvreringsreglement. For de øvrige vilkårene i tillatelsen regner GLB med at vilkårene blir modernisert i tråd med gjeldende praksis, og at dette vil medføre at punkter i tillatelsen som ikke lengre er relevante blir fjernet og at det innføres standardvilkår på punkter som godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv, naturforvaltning, automatisk fredete kulturminner og terskler mv.

8.2 Krav knyttet til manøvreringsreglementet

Det foreligger som tidligere nevnt ikke noe eget manøvreringsreglement i den eksisterende overføringskonsesjonen. Ingen av kravene som er framsatt fra kommunene, ville heller hørt hjemme i et manøvreringsreglement. Det er ikke fremmet krav om minstevannføring i Veo nedstrøms overføringspunktet eller om lokke-/spyleflommer i Smådøla. Vågå kommune beskriver vannføringsproblematikken i Veo på følgende måte i sitt saksframlegg til revisjonskravet:

”Overføringa av Veo til Tesse har ført til låg vassføring og tørrlegging av Veo i einskilde periodar. Det er ikkje sett noko krav om minstevassføring i Veo, det er berre sett ei øvre grense på inntil 20 m³/s som kan overførast frå Veo til Tesse. Veo er ei breelv og er såleis ikkje ei viktig gyteelv for fisken. Låg vassføring og tørrlegging har difor ikkje vore eit stort miljøproblem for Veo som fiskeelv”

Vågå kommune slår altså fast at mangel på minstevannføring ikke er et miljøproblem for Veo som fiskeelv. I tillegg ville et eventuelt krav om minstevannføring forbi overføringspunktet i Veo stått i direkte motstrid til den nye fyllingsbestemmelsen for Tesse om fylling til et nivå på 3,5 m under HRV til 1. juli. Minstevannføringsslipp i Veo ville gjøre denne bestemmelsen umulig å oppnå, og i tillegg føre til produksjonstap i Tessaverkene og i det nye Smådøla kraftverk på toppen av de produksjonstapene som det nye manøvreringsreglementet for Tesse allerede gir (14,5 GWh per år basert på historiske tall for perioden 1990-2011 og hhv 18 og 28 GWh i 2012 og 2013). Som et eksempel kan nevnes at et minstevannføringsslipp tilsvarende Q95 gjennom hele året i Veo ville gitt et ytterligere produksjonstap på 16,5 GWh/år fordelt på 15 GWh i Tessaverkene (13 GWh/2 GWh sommer/vinter), 1,4 GWh i nye Smådøla kraftverk og 0,1 GWh i Eidefossen kraftverk.

Revisjonen for Veo omfatter ikke magasiner hvor det kunne være aktuelt med krav om fyllingsrestriksjoner, og det er ikke fremmet krav om minstevannføring forbi overføringspunktet i Veo. Ut fra dette vil de innkomne kravene til revisjonen av vilkår for Veooverføringen ikke ha noen konsekvenser for produksjonen i kraftverkene i Tessevassdraget og videre nedover i Gudbrandsdalslågen og Glomma.

8.3 Krav knyttet til standardvilkår

Krav knyttet til skadevirkninger for fisk og fiske. Mulige pålegg i forhold til kravene som er reist av Lom kommune knyttet til fiskeundersøkelser og avbøtende tiltak for fisk, hører alle hjemme under standardvilkår for naturforvaltning. Dagens situasjon mht fiskebestanden i Smådøla og Tesse slik de framkommer i nye fiskeundersøkelser de siste årene (Sweco 2009 og Thomassen og Norum 2013, nevnt på s. 30), er bedre enn det som ble antatt i Veo-skjønnene fra 1961 og 1962. Etter GLBs vurdering er kunnskapen om fiskebestandene i Smådøla og Tesse tilstrekkelig god og av så ny dato at ytterligere undersøkelser/ prosjekter på dette temaet ikke er nødvendige per i dag. I vedtaket om å oppheve utsettingspålegget i Tesse sier imidlertid Fylkesmannen i Oppland at GLB må påregne å gjennomføre fiskeundersøkelse med sikte på å beskrive og overvåke utviklingen i bestandssituasjonen i Tesse, og at en vil komme tilbake til når slike undersøkelser bør gjennomføres.

Ønsket fra Lom kommune om bygging av en gytekanal med tilhørende sedimentasjonsdam og tilførsel av klart vann synes vanskelig å gjennomføre i praksis og nytten er også meget tvilsom. Det vil være store praktiske problem med å sikre stabil tilførsel av klart vann og stor usikkerhet om effekten av tiltaket. Det foreligger lite erfaringstall knyttet til kostnaden med å bygge kunstige gytekanaler. Utlekking av gytegrus i seg selv er i hht. NVEs retningslinjer for revisjoner ofte en tiltakstype med god økologisk effekt og god kostnadseffektivitet, men tiltakstypen krever stedsspesifikk vurdering. I dette tilfelle vil tiltaket være mer omfattende og omfatte flere usikre elementer sammenliknet med tradisjonell utlegging av gytegrus, bl.a kan det være vanskelig å få fisken til finne fram til gytekanalen. Bygging/utgraving av gytekanal er også en tiltakstype det er lite erfaringer med, samtidig som tiltaket er kostnadskrevende å etablere og drifte. Særlig vil det være tilfelle i høyfjellet vinterstid. Dette gjør at faren for feilinvestering blir stor. I tillegg viste fiskeundersøkelsen i 2012 tegn på sterkere naturlig rekruttering, muligens pga økt gyting i selve innsjøen. Det er derfor trolig andre faktorer enn tilgang på gyteareal som

er begrensende faktor for ørretbestanden i Tesse. Økt rekruttering kan dermed virke mot sin hensikt og føre til en småvokst, overbefolket bestand. Ut fra dette må kravet om etablering av gytekanal avvises.

Kravet fra Lom kommune om tiltak dersom det kommer ørekyt i Tessemagasinet må avvises i og med at det ikke vil være noen sammenheng mellom Veo-overføringen som inngrep og påvirkningsfaktor, og at det eventuelt måtte komme ørekyt i Tessemagasinet. Etter det GLB kjenner til er det mistanke om forekomst av ørekyt i et fjellvann innenfor Smådølas nedbørfelt, men dette har ingen sammenheng med Veo-overføringen. GLB tolker uttalelsene om fiskeforhold fra Vågå kommune som en støtte til kravene som er framsatt av Lom kommune, og at det ikke reises spesielle revisjonskrav knyttet til Veoelva.

Krav om erosjonssikring i Smådalen. Vernevedtaket for Smådalsvatni Naturreservat kom i 1990, dvs 20 år etter at konsesjonen for overføringen fra Veo ble gitt. Dette indikerer at naturverdiene som finnes i og i tilknytning til Smådalsvatni, ikke var blitt ødelagt pga. overføringen. Gjenfylling av Smådalsvatni ble beskrevet som en forventet effekt av overføringen i konsesjonsbehandlingen for Veo-overføringen, og i de påfølgende skjønnene som lå til grunn for erstatningsutmålingene.

Kravene som er fremmet av Lom kommune om erosjonssikring i Smådalen vil bli imøtekommet gjennom utarbeidelse av en egen erosjonssikringsplan for elvestrekningen mellom tunnelutløpet og samløpet med Smådøla. I denne planen vil det også bli vurdert nærmere om det er erosjonspunkter i selve Smådøla nedstrøms samløpet med Veo-overføringen hvor det kan være aktuelt å planlegge sikringstiltak. På et par utsatte erosjonspunkter i elveløpet mellom tunnelutløp og samløp med Smådøla, vil GLB gjennomføre sikringsarbeid og ikke avvente utarbeidelsen av en samlet erosjonssikringsplan.

Kravet fra Lom kommune om fjerning av sedimentert masse i Smådalstjønni anser GLB som urealistisk å gjennomføre. Tiltaket er teknisk mulig å gjennomføre, men vil medføre inngrep direkte i naturreservatet. GLB tror forvaltningen etter en totalvurdering av fordeler og ulemper vil konkludere med at det ikke er ønskelig å fjerne massene som er avleiret i verneområdet. Avleiring av masser i Smådalstjønni ble forutsett da konsesjonen ble gitt, og det ble antatt at massetilførselen ville bli stor de første årene etter at overføringen ble iverksatt for så å avta etter hvert som det nye elveløpet fikk stabilisert seg. Dette har vist seg å være riktig i og med at de øverste og bratteste strekningen av elveløpet nå har erodert seg ned på fjell slik at erosjon i dette området per i dag er mye mindre enn i de første årene etter at overføringen ble iverksatt. Når det nå legges opp til å gjøre ytterligere erosjonssikringstiltak for å stabilisere elvekantene på de mest utsatte punktene, vil videre massetilførsel til Smådalvatni bli beskjedent sammenliknet med hva den har vært tidligere. Breslam som overføres fra Veo vil fremdeles utgjøre en tilførsel, men hoveddelen av dette slammet har en partikkelstørrelse som tilsier at det uansett ikke vil avleires i Smådalsvatni, men blir ført videre nedover i vassdraget. Selve overføringen av vann fra Veo er ikke gjenstand for revisjon, jf. NVEs veileder side 16 hvor det står følgende: «Bestemmelser om HRV, LRV, overføringer m.v. er en del av konsesjonen og omfattes ikke av revisjonsadgangen».

Krav om istandsetting av landskapsinngrep i Smådalen. Dette kravet fra Lom kommune dreier seg i all hovedsak om istandsetting av tippområdet ved utløpet av overføringstunnelen fra Veo. GLB foreslår at tippmassene fremdeles skal betraktes som en ressurs, og at det utarbeides en egen uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet hvor det legges opp til en gradvis restaurering av terrenget etter hvert som massene fra tippen tas i bruk til vegvedlikehold.

Masseuttak med tilhørende istandsetting av tippområdet over tid, ville blitt gjennomført uavhengig av revisjonssaken, og vil slik sett ikke medføre ekstra kostnader.»

Behandlingsprosess

Kravet om revisjon av konsesjonsvilkår behandles etter bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven. NVE fattet vedtak den 30.10.2012 (dok-7) om åpning av revisjonssak. Revisjonsdokumentet ble sendt på høring 24.09.2014 (dok-10) med høringsfrist 20.02.2015. Det kom inn 7 høringsuttalelser i saken som ble oversendt GLB for kommentar (dok-21). GLB kom med sine kommentarer 06.07.2015 (dok-23). NVE avholdt befaringsreise med GLB og høringsparter 09.09.2015. Etter befaringsreise kom det en tilleggssuttalelse fra Fylkesmannen i Oppland (dok-24).

Høring og distriktsbehandling

Revisjonsdokumentet har vært kunngjort i avisene Gudbrandsdølen Dagningen, Fjuken og Norddalen, samt lagt ut til offentlig gjennomsyn i Lom og Vågå kommune. Videre er revisjonsdokumentet sendt på høring til kommunene, Fylkesmannen i Oppland, Vannregion for Glomma (Østfold fylkeskommune), andre berørte statlige forvaltningsorganer, brukerinteresser og natur- og friluftslivsorganisasjoner. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i høringsuttalelsene:

Lom kommune (dok-16) mener GLB må pålegges å utarbeide en uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet ved tunellutløpet. Planen må både tillate at massene fortsatt kan utnyttes til vedlikehold av vegene i Veodalen og Smådalen, samtidig som terrenget i tippområdet blir restaurert. Det er også viktig at området ved tunellutløpet sikres bedre enn i dag. Kommunen mener det må utarbeides en erosjonssikringsplan for elva fra tunellutløpet og til Smådøla. Planene bør undersøke om det er mulig med tiltak nedstrøms samløpet i Smådalsvatni. Kommunen mener det må utføres en konsekvensutredning av tiltak og metoder som kan være aktuelle for arbeidet med å fjerne sedimenterte masser i Smådalsvatni.

Lom kommune påpeker at fiskeundersøkelsene i Tesse må utvides til å omfatte bestandsutvikling i Smådøla. Fisket i øvre del av Smådøla ser ut til å være negativt påvirket av endringene i vassdraget som følge av overføringen, og undersøkelsene må gjøres både nedstrøms og oppstrøms samløpet ved Veo-overføringen.

Kommunen anfører at GLB bør pålegges å oppføre og vedlikeholde ei gangbru over nedre del av Smådøla v/Nåvårsetervangen. Gangbrua vil forenkle tilkomsten for fiske og friluftsliv samt tilsyn av beitedyr i dette området.

Lom kommune viser til at vilkårene må moderniseres i henhold til gjeldene praksis og dagens standard for konsesjonssaker. Kommunen er svært kritisk til at det ikke har vært samordning av revisjonene av Veo-overføringen og Tessereguleringen.

Vågå kommune (dok-22) anfører at GLB må pålegges en uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet og at en revisjon må moderniseres i henhold til gjeldene praksis. Vågå kommune er kritisk til at det ikke har vært en samordning av revisjonen av Veo-overføringen med revisjon av Tessereguleringen.

Fylkesmannen i Oppland (dok-17) mener GLB må pålegges å lage en utredning for å undersøke hva som kan gjøres med de sedimenterte massene i Smådalsvatni. Fylkesmannen mener GLB må utarbeide en plan for tippmasser og istandsetting av tippområdet i Smådalen. De mener en uttakelse av massene vil medføre at det tar lengre tid før tippområdet er ferdig istandsatt, men er positive til en fornuftig utnyttelse av massene og mener denne løsningen vil gi et godt sluttresultat.

Fylkesmannen mener det bør settes standard vilkår for naturforvaltning, vilkårene bør også inneholde et pålegg om å forblende inntakskonstruksjonen i Veo.

Statens vegvesen Region Øst (dok-14) skriver at de ikke kan se at tiltaket får noen konsekvenser for fylkesvegen i området.

Lom Fjellstyre (dok-15) mener det bør settes krav om å gjøre fiskebiologiske undersøkelser i øvre del av Smådøla. Fisketilstanden må kartlegges og gi forslag til tiltak i et forsøk på å øke produksjonen og kvaliteten på fisken i denne delen av elva. Fjellstyret mener det bør settes et krav om å tilrettelegge to krysningspunkt over Smådøla, som var tidligere vadesteder brukt før Veo-overføringen.

Lom Fjellstyre mener GLB bør overta vedlikeholdsansvaret for en del av veganlegget som GLB benytter i dag, men ikke har ansvaret for. Fjellstyret mener dette er et viktig punkt fordi bruken av vegen trolig vil øke i forbindelse med revisjonsarbeidet og utbygging av Smådøla kraftverk.

Fjellstyret mener det vil være et stort miljøforbedrende tiltak å fjerne telefonlinjen inn til anleggsområdene i Veodalen og Smådalen, og ber om at man ser om det er behov for denne.

Østfold fylkeskommune (dok-18) har gitt uttalelse som vannregionmyndighet for vannregion Glomma. Vannregionmyndigheten er positive til en revisjon av konsesjonsvilkårene for Veo-overføringen og forutsetter at det gjennom innføringen av standardvilkår gis hjemmel til å pålegge utredning og tiltak for blant annet erosjonssikring og fjerning av sedimentert masse, dersom det er aktuelt.

Vannregionmyndigheten viser til at det er til sammen 4 vannforekomster som er påvirket av overføringen. I tillegg til vannforekomstene Veo-nedre del og Tesse, er Smådøla nedre del, strekning kraftverk (002-3037 R) og Smådøla (002-3038 R) berørt av overføringen.

Konsesjonærens kommentarer til høringsuttalelsene

GLB har kommentert de innkomne høringsuttalelsene (dok-23). GLB aksepterer å utarbeide erosjonssikringsplan og plan for uttak- og istandsetting for massetipp. GLB aksepterer å gjøre fiskeundersøkelse i Smådøla og Smådalsvatni, samt forblende inntakshuset i Veo. GLB mener fjerning av avsatte masser i Smådalsvatni er urealistisk og påpeker at dette vil kreve anleggsvirksomhet inne i det eksisterende naturreservatet. De ønsker ikke å etablere krysningspunkt over Smådøla og avviser krav om gangbru over Smådøla nedstrøms utløpet av Smådøla kraftverk ved Nåvårsetervangen. GLB avviser fjerning av telefonlinjer til inntaks- og uttaksområdet. Når det gjelder overtakelse av vedlikeholdsansvar for vegstrekningen som er nevnt i høringsuttalelsen fra Lom Fjellstyre, foreslår GLB i stedet at det blir laget en ordning der de kan betale en avgift.

Befaring

NVE gjennomførte befaring av Veo-overføringen 09.09.2015 i forbindelse med revisjonssaken. I tillegg til NVE og GLB deltok også Lom kommune, Vågå kommune, Fylkesmannen i Oppland, Lom Fjellstyre og Eidefoss.

Uttalelser etter befaringen

Fylkesmannen i Oppland skriver i uttalelse av 16.09.2015 (dok-24) at de etter befaringen deler kommunens syn på at det er behov for opprydding av luftlinjene i Veodalen og Smådalen. Fylkesmannen mener linjene har et uheldig visuelt preg i fjellandskapet spesielt med tanke på at området ligger tett inntil Jotunheimen nasjonalpark. Det bør gjøres en nærmere utredning av hvordan linjene kan bli fjernet eller redusert, spesielt når det gjelder strekningen der linjene krysser veien innover Veodalen og fram til inntaket for Veo-overføringen. Primært bør ledningen legges som kabel i veien, men det bør

også utredet alternativ der dagens telefonlinje erstattes av fiberkabel knyttet til eksisterende luftstrekk for strømforsyning.

Vurdering av revisjonsdokumentet

Det har under høringen ikke fremkommet kritikk av revisjonsdokumentet. NVE mener revisjonsdokumentet oppfyller krav stilt i OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer, av 25.05.2012.

Vurdering av innkomne krav

Sedimentasjon og tilslamming i og nedstrøms Smådalsvatni.

Både Lom og Vågå kommuner, fylkesmannen og vannregionmyndigheten viser til problemer tilknyttet avsetning av masser og tilslammingen fra utløpet av Veo-overføringen og ned til Smådalsvatni. Lom kommune krever at det gjøres avbøtende tiltak mot tilslamming og oppfylling av Smådalsvatni og eventuelt også nedstrøms samløpet i Smådalsvatni. I tillegg må konsesjonæren pålegges konsekvensutredning av tiltak og metoder som kan være aktuelle for å fjerne sedimenterte masser. Fylkesmannen støtter disse kravene og mener det kan være aktuelt med forebyggende tiltak langs kanalen for å hindre videre erosjon, samt ta ut masser fra Smådalsvatni.

GLB har i revisjonsdokumentet beskrevet problematikken med erosjon. GLB forklarer at utløpet av overføringstunellen mellom Veo og Smådalen ligger ca. 60 m høyere enn dalbunnen og det overførte vannet går i et åpent bekkeløp/kanal fra overføringstunellen og ned til Smådalsvatni. Deler av denne kanalen er bratt og ved maksimal overføring på ca. 20 m³/s har vannet stor erosjonskraft og elveløpet har skåret seg ned i løsmassene der ustabile elvekanter stadig raser ut i elva. Det overførte vannet har i tillegg høyt innhold av bresedimenter. Sedimenteringen er derfor påfallende på den flateren delen av dalbunnen i Smådalen. Erosjonen av elvekantene har avtatt de siste 10-20 årene og de øvre delene av bekkeløpet har erodert ned på fjell, men det er fremdeles aktiv erosjon og massetransport i den nedre delen av utløpet til Smådalsvatni.

I Tesse-revisjonen ble erosjonsproblemene diskutert og her ble det vist til at erosjonsskadene skyldtes enten erosjon i eller i nærheten av innløpsosser fra elver og bekker eller fra bølgeerosjon. Vinderosjon kan også ses enkelte steder. De største erosjonsskadene skjer ved utløpet fra elvene Ilva og Smådøla. I tillegg til synlige sedimenteringen ved utløpet av Veo-overføringen er det sannsynlig at overføringen også har medført mer tilslamming og erosjon til utløpet av Smådøla. I Tesse ble det gjort en kartlegging av erosjonsproblematikken og en faglig vurdering. På bakgrunn av dette ble det utarbeidet en tiltaksplan for mulige sikringstiltak mot erosjon. Konkrete tiltak ble iverksatt jf. post 12 annet ledd i konsesjonen. Det ble bemerket at eventuelle tiltak som skulle pålegges måtte være som følge av skade som var direkte forårsaket av reguleringen, men at regulanten må ta de kostnader som anses nødvendige for å få gjennomført hensiktsmessige og gjennomførbare tiltak, jf. post 12 annet ledd.

GLB foreslår å utarbeide plan for erosjonssikring av kanalen fra utløpet av overføringstunellen til Smådalsvatni. GLB er ikke avvisende til å fjerne tilførte masser fra Smådalsvatni, men viser til at Smådalsvatni er et naturreservat og de er derfor usikker på om det er hensiktsmessig å utføre store masseuttak der det er behov for å bygge en adkomstveg. GLB mener omfattende masseuttak kan medføre større skade enn å akseptere de endringene og tilpasningene som har skjedd. De mener første steg er å få gjort en ekspertvurdering av hvilke effekter uttak av lagrede masser kan ha for vegetasjonen, fuglelivet og annet dyreliv knyttet til Smådalsvatni. De viser til at Smådalsvatni ble vernet som naturreservat i 1990, altså 30 år etter at Veo-overføringen ble iverksatt og situasjonen med massetilførselen allerede var etablert. Dette tyder på at tilstanden for både vegetasjon, fugleliv og dyreliv har vært god tross tilførsel av masser. På befaringen informerte GLB om at de har vært med maskiner

helt ned til brua ovenfor utløpet i Smådalsvatni. Her har de rensket noe opp i massene et par ganger i året, men elva begynner likevel elva å meandrerer etter kort tid.

NVE er enig i forslagene om å utarbeide både en erosjonssikringsplan og at det gjøres en vurdering av konsekvensene ved utstrakt fjerning av masser. Erosjon er i denne saken av et slikt omfang at det må sies å være av allmenn interesse. Gjennom standardvilkår post 12, om Terskler mv, kan konsesjonæren pålegges å bekoste sikringsarbeid eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette. En erosjonssikringsplan vil undersøke både effekten av de eroderte massene i dag og fremtidige virkninger. Erosjonssikringsplanen og eventuelle tiltak vil følges opp av NVEs miljøtilsyn.

Krav om uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet ved tunellutløpet i Smådalen.

GLB skriver i revisjonsdokumentet at de vil utarbeide en uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet ved tunellutløpet. Lom kommune påpeker at en slik plan også må tillate bruk av massene til vedlikehold av veganlegg i Veodalen og Smådalen, samtidig som terrenget i tippområdet blir restaurert etter hvert som massene blir tatt ut. I tillegg må området ved selve tunellutløpet sikres bedre enn det er i dag. Fylkesmannen påpeker at en uttak av massene vil medføre at det tar lengre tid før tippområdet er ferdig istandsatt, men de er positive til en fornuftig utnyttelse av massene og mener denne løsningen vil gi et godt sluttresultat. Fylkesmannen foreslår at nye konsesjonsvilkår tar inn krav om utarbeidelse og gjennomføring av en uttaks- og istandsettingsplan. På befaringen ble disse poengene gjentatt. GLB opplyste at med dagens forbruk av masser vil tippen kunne benyttes i 30 år til. GLB lager en uttaks- og istandsettingsplan.

NVE er enig i at det er behov for utarbeidelse av uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet ved tunellutløpet og mener dette ivaretas i de foreslåtte vilkårene post 7 om «Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.». Her fremkommer det at konsesjonær plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Fiskeundersøkelser

Det er ørret i Veovassdraget, og Lom Fjellstyre opplyser at de setter ut 200 settefisk oppstrøms tunnelinntaket til et stykke innenfor nasjonalparkgrensen. De mener det er vanskelig å si i hvor sterk grad fiskebestanden er påvirket av overføringen i den delen av Smådøla som ligger oppstrøms Smådalsvatni. Det har vært lite fokus på strekningen nedstrøms inntaket i både revisjonsdokumentet og høringsuttalelsene. Uttalelser fra folk som har erfaring fra fiske i tiden før overføringen tyder på at fiskebestanden er sterkt redusert både i kvalitet og kvantitet. Det er likevel vanskelig å si om dette skyldes overføringen eller betydelig økning av fisket. Tilslammingen av Nedre Smådøla har ført til vansker for fisken å vandre i vassdraget. For å bedre fiskevandringen mener Lom Fjellstyre at det burde gjøres en opprensning med en djupål over hele Smådalsvatni. De har forståelse for at dette kan være vanskelig å gjennomføre fordi det kommer i konflikt med vernet av området.

GLB viser til skjønnene for Veo-overføringen fra 1961 og 1962, der det faktisk fremkom 70 % reduksjon på fisk og fiske i Tesse på grunn av Veo-overføringen. I denne sakene er det vilkårene som er gjenstand for revisjon, og det er derfor viktig å se på mulige avbøtende tiltak som habitattiltak i Smådøla samt fiskeutsettinger. Det er foretatt fiskeundersøkelser i Smådøla i 2013 innenfor et samarbeidsprosjekt mellom regulantene og fylkesmannen i Oppland; «Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland». I dette prosjektet gjøres det jevnlig fiskeundersøkelser for oppdatering av bestandsstatus i reguleringsmagasiner og regulerte elvestrekninger etter en fastlagt rulleringsplan. Lom kommune mener fiskeundersøkelsene i Tesse må utvides til å omfatte bestandsutvikling i Smådøla både nedstrøms og oppstrøms samløpet med Veo-overføringen, ettersom fisket også i øvre del av Smådøla ser ut til å være

negativt påvirket av endringene som har skjedd som følge av overføringen. GLB viser til at det er mulig å inkludere elvestrekninger både oppstrøms og nedstrøms samløpet mellom Smådøla og Veooverføringen i rulleringsplanen for «Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland». NVE mener innføring av standard naturforvaltningsvilkår gir fylkesmannen hjemmel til om nødvendig å pålegge eventuelle undersøkelser og tiltak.

I Tesserevisjonen ble forholdet til fisk diskutert og departementet tilrådte et næringsfond bl.a. for å bote på svekkete gyteforhold og vesentlig redusert fiskeproduksjon. I Veo-overføringen er det ingen som har krevd næringsfond. NVE mener innføring av standard naturforvaltningsvilkår jf. post 8 om «Naturvilkår», dekker krav om ivaretagelse av fisk. Tiltak vil skje etter nærmere bestemmelse av Fylkesmannen/Miljødirektoratet.

Gangbru og vad

Lom kommune skriver i sin høringsuttalelse at det har kommet frem synspunkter om at Veo-overføringen har gjort tilkomsten til området v/Nåvårsetervangen sør for utløpet av Smådøla i Tesse vanskelig tilgjengelig. Før overføringen var det enkelt å vade over elva store deler av sommeren, og det er derfor ønskelig at det blir oppført ei gangbru over nedre del av Smådøla, ved Nåvårsetervangen, for å forenkle tilkomsten for fiske, friluftsliv og tilsyn av beitedyr i området mellom Smådøla og Fuglsetermoen. Også Lom Fjellstyre viser til at det har vært et gammelt vadested over elva ved Flådammen nedenfor fossestrykene. Fjellstyret mener bøndene på Nåvårseter har fått avgrenset sin beiterett i Langmorkje statsallmenning på andre siden av Smådøla og at ei gangbru vil lette tilsynet med beitedyrene på sørsiden av elva.

GLB skriver i en kommentar at de ikke er villig til å bygge og vedlikeholde gangbru over nedre del av Smådøla som et frivillig tiltak. De mener elveløpet i nedre del av Smådøla er bredt og uten naturlige punkter som passer for brubygging uten at brukonstruksjonen blir uforholdsmessig stor. GLB stiller også spørsmål til nytteverdien av et slikt tilretteleggingstiltak i forhold til kostnaden. De viser videre til at ei gangbru her vil ha begrenset verdi for sportsfiske i og med at elveløpet er bredt og flatt med få kulper, i tillegg til dårlig sikt i vannet på grunn av breslam. GLB kan heller ikke se at området har noen vesentlig betydning for øvrige friluftsinnteresser, sammenlignet med nærliggende områder som de mener har større naturkvaliteter. De viser til at det ca. 400-500 m oppstrøms Nåvårsetervangen er en godt vedlikeholdt og sikret bruforbindelse over Smådøla i dag. GLB avviser forholdet med lettere tilsyn til beitedyr ettersom dette er et privatrettslig forhold som ikke omfattes av revisjonen.

Lom Fjellstyre har i tillegg til å foreslå gangbru ved Nåvårsetermorka også foreslått krysningspunkt ved Storodden i Smådalen. GLB har i sin kommentar tilbakevist dette. På felles befaring den 09.09.2015 beskrev Lom Fjellstyre behovet for et krysningspunkt ved Storodden for å unngå å måtte gå helt ned til enden av Smådalen for å komme over. GLB foreslo at de i samarbeid med Fjellstyret kan komme til enighet om en løsning og GLB og Lom Fjellstyre ble enige om å følge saken videre opp.

Under post 11 Ferdsel m.v. finnes et punkt om at konsesjonær plikter å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og blir neddemmet eller ødelagt. Det er sannsynlig at krysningspunktene det er snakk om i denne saken er forringet som følge av overføringen. Dette er likevel ikke snakk om verken turiststier eller klopper og NVE mener etablering av krysningspunktene ikke faller innunder formålet med vilkåret. NVE oppfordrer konsesjonæren til å finne en løsning utenom vilkårene for å avhjelpe med et krysningspunkt ved Storodden, og viser til GLBs kommentarer.

Fjerne telefonledning og kraftledning til inntaksområdet

Både Lom kommune og Lom Fjellstyre har i høringsuttalelsene til revisjonsdokumentet vist til at det vil være et stort miljøforbedrende tiltak å fjerne telefonledningen inn til anleggsstedene i Veodalen og Smådalen, dersom de ikke lengre har en funksjon. Lom Fjellstyre mener telefonledningen går så lavt over bakken at den kan være til skade for småvilt. GLB har påpekt at det er dårlig mobildekning i Veo og fasttelefon er viktig både med tanke på sikkerheten og for å formidle vannmålinger. GLB anmoder at det ikke gis pålegg om å fjerne telefonledningene. Under befaringen foreslo Lom kommune fiberkabel for å redusere antall strekk med ledninger. Etter befaringen har Fylkesmannen i Oppland uttalt at også de mener ledningene i området har et klart uheldig visuelt preg i fjellandskapet, særlig med tanke på at området ligger tett inntil Jotunheimen nasjonalpark. Fylkesmannen ber om at det gjøres en nærmere utredning av hvordan telefon- og kraftledningene kan fjernes eller reduseres, spesielt strekningen innover Veodalen og fram til inntaket for Veo-overføringen. Fylkesmannen mener ledningene bør legges som kabel i veien, men ønsker at utredningen ser på muligheten for at dagens telefonledning erstattes av fiberkabel knyttet til eksisterende luftstrekke for strømforsyning.

NVE anser det som nødvendig for driftssikkerheten til anlegget at det er strøm og telefonforbindelse. NVE anbefaler at en eventuell kabling av en eller begge strekkene vurderes på et senere tidspunkt når anleggene er modne for utskifting, eller ved eventuelle vedlikeholdsarbeider.

Diskusjon omkring minstevannføring

Vågå kommune har i høringsuttalelsen diskutert behovet for minstevannføring i Veo-overføringen. I rådmannens innstilling ble minstevannføring diskutert av hensyn til naturmangfoldet og landskapet. Det ble vist til at man ved oppstarten av Smådøla kraftverk ville overføre så mye vann som mulig fra Veo. Minstevannføring ble anbefalt som avgjørende for å sikre at elva ikke blir tørrlagt og for å nå miljømålene i vannforskriften. Ved behandlingen av rådmannens innstillingen i kommunestyret ble kulepunktet om minstevannføringen tatt ut. Vågå kommune viser til en generell anmodning om at en vilkårsrevisjon må innføre dagens standardvilkår og at eksisterende vilkår må moderniseres i tråd med gjeldene praksis.

Fylkesmannen i Oppland skriver i sin uttalelse at de ikke vil kreve slipp av minstevannføring forbi inntaket av Veo-overføringen. Minstevannføring gir etter fylkesmannens vurdering en begrenset miljøgevinst i forhold til tapet i kraftproduksjonen. De viser til at dette heller ikke er et forslag i tiltaksprogrammet i Vannregion Glomma.

Ingen av høringspartene har krevd slipp av minstevannføring i denne saken. NVE anbefaler ikke pålegg om slipp av minstevannføring, da vi i likhet med Fylkesmannen i Oppland mener dette vil ha begrenset miljøverdi i forhold til tapet i kraftproduksjonen. NVE ser ikke behov for et separat manøvreringsreglement. NVE vil påpeke at Veo-overføringen ikke ble prioritert i den nasjonale revisjonsrapporten («*Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering*», NVEs rapport 49/2013). Veo-overføringen er heller ikke nevnt i prioriteringene i Regional plan for vannforvaltning i Vannregion Glomma (09.10.2015).

Forblending av inntakskonstruksjonen i Veodalen

Fylkesmannen i Oppland mener inntakskonstruksjonen for Veo-overføringen i Veodalen er skjemmende og foreslår at det bør gjøres en vurdering av muligheten for å forblende konstruksjonen for å avbøte dette. Forslaget ble ytterligere diskutert på befaringen 09.09.2015, og fylkesmannen viste til at inntaket bør lages i en stil og fasong som passer bedre inn i området. GLB sier de er villig til å gjøre dette og vil lage et forslag sammen med arkitekt.

NVE registrerer at GLB ønsker å imøtekomme kravet om å forblende inntaket og viser til at forslaget må fremlegges NVE for godkjenning av detaljplanen.

Vedlikeholdsansvar for veg mellom Nåvårseter til kryss ved Fuglsetervegen

Lom Fjellstyre har i sin uttalelse til revisjonsdokumentet vist til at GLB ved tilsyn med tunellinnslaget i Veodalen og utløpet i Smådalen i all hovedsak bruker tilkomstvegen fra Nordseter. Veggen mellom Nåvårseter og til krysset ved Fuglsetervegen er 4 km, den tilhører Lom Fjellstyre og er ikke avgiftsbelagt. Fjellstyret mener GLB burde overta vedlikeholdsansvaret for denne strekningen i likhet med vegen videre innover i Veodalen og Smådalen. Fjellstyret mener bruken også vil øke som en konsekvens av utbyggingen av Smådøla. GLB har kommentert dette og har innhentet opplysninger fra Eidefoss AS (konsesjonær for Smådøla kraftverk), som mener bruken av vegstrekningen ikke vil øke. Det vil i så fall være snakk om en strekning på vel 400 m noe det kan være mulig å avgiftsbelaste Eidefoss for. GLB ønsker ikke å overta vedlikeholdsansvaret for vegen det er snakk om og foretrekker istedet å betale en avgift for hele vegstrekningen. Dette ble ytterligere diskutert under befaringen 09.09.2015 der det ble dratt opp at det er mange veger og bomveger i dette området. GLB foreslo et felles veglag/vegselskap som tar seg av hele vegen, noe Eidefoss AS støttet.

NVE viser til at dette er en veg som ikke var en del av den opprinnelige utbyggingen som ble konsesjonsgitt. NVE kan ikke se at GLB sin bruk av vegen er av en slik art at det er naturlig at de er vedlikeholdsansvarlige. NVE anser imidlertid forholdet å være av privatrettslig karakter som må finne en minnelig løsning eller i rettssystemet.

NVEs konklusjon

NVE anbefaler at det gis nye oppdaterte vilkår for overføring av Veo til Tessevassdraget. NVE anbefaler at det innføres standardvilkår etter vassdragsreguleringsloven. Når det gjelder framsatte krav om virkninger på fiskebestanden i Tesse og Smådøla dekkes dette langt på veg av de foreslåtte nye standardvilkårene. Det samme gjelder krav i forbindelse med sedimentasjon og tilslamming i og nedstrøms Smådalsvatni, samt krav om uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet ved tunellutløpet i Smådalen. NVE mener det ikke foreligger behov for å innføre nye regler for overføringa.

Merknader til nye konsesjonsvilkår

Det foreslås at gjeldene konsesjonsvilkår oppdateres i samsvar med dagens standardvilkår. NVE har gjennomgått de opprinnelige vilkårene og kan ikke se at vesentlige punkter i de tidligere vilkårene blir borte ved innføring av dagens standardvilkår.

Post 1. Konsesjonstid og revisjon

Revisjonstiden settes til 30 år i tråd med gjeldene § 10 i vassdragsreguleringsloven.

Post 2. Konsesjonsavgifter

Økonomiske vilkår omfattes normalt ikke av en vilkårsrevisjon, og konsesjonsavgiftene videreføres derfor med kr 0,50 pr nat.hk. til staten og kr 3,50 pr. nat.hk. til kommunen i tråd med vilkårene vedtatt ved kgl. res. 22.04.1960 og Kronprinsregentens resolusjon av 21.10.1983. Satsene er henholdsvis til stat kr. 5,44 (2013-kr) og kommune kr. 48 (2011-kr). Oppjustering av årlige konsesjonsavgifter skjer etter de til enhver tid gjeldende regler.

Post 9. Automatisk fredete kulturminner

I tråd med moderne standardvilkår foreslås å innføre vilkår om automatisk fredete kulturminner. Kravet om innbetaling av et engangsbeløp til kulturminnevern i vassdrag (sektoravgift) er tatt ut av det nye vilkåret ettersom dette omfatter saker med en magasinkapasitet.

Post 11. Ferdsel m.v.

I tråd med moderne standardvilkår tas det i denne posten med en bestemmelse om plikt for regulanten til å omlegge turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og er blitt ubrukelig pga. reguleringen.

Øvrige merknader

Både Lom og Vågå kommuner er kritisk til at det ikke har vært en samordning av revisjonen av Veo-overføringen med revisjon av Tessereguleringen. Regulering av Tesse ble i kongelig resolusjon 28.10.2011 fornyet og revidert. Saksbehandlingstiden var svært lang og i kongelig resolusjon fra OED ble det dette forklart med at revisjonssaker reiser vanskelige spørsmål som har tatt lang tid å avklare. NVE legger til grunn at vi i fremtidige revisjonssaker vil forsøke å samordne eventuelle vilkårsrevisjoner i samme område så langt det er praktisk mulig.

Privatrettslige spørsmål

Privatrettslige spørsmål som angår de enkelte eiendommer eller rettigheter som ble berørt av reguleringen ble løst ved tidligere inngåtte minnelige avtaler og offentlig skjønn. Eventuelle ytterligere spørsmål av privatrettslig art må løses direkte mellom konsesjonæren og de respektive grunneierne, via minnelige avtaler eller rettslig prosess.

Videre saksbehandling

Saken oversendes med dette til Olje- og energidepartementet for videre behandling. Revisjonsdokumentet følger vedlagt. Sakens dokumenter er gjort tilgjengelige i Sedok.

Med hilsen

Per Sanderud
vassdrags- og energidirektør

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Forslag nye konsesjonsvilkår
Kart

